

Här kommer ett ganska fullmatat nyhetsbrev med aktuella skärgårdsfrågor. Det har hänt mycket sedan förra nyhetsbrevet. Titta gärna på vår hemsida för fylligare information och på tidigare nyhetsbrev.

Protesterna mot boendeskattna

Under sommaren och hösten har protesterna mot boendeskattna antagit allt kraftfullare former. Fastighetsskatten och förmögenhetsskatten med taxeringsvärdet som tillgång är en börda som hotar vrida musten ur många familjer. Normala inkomstagare straffas bort från de områden som står högst i kurs för fritidsboende.

Regeringen och finansdepartementet kan denna fråga utan och innan. Den är ordentligt utredd. I sin strävan att både behålla skatten men få bort de värsta effekterna föreslår regeringen nu att man inför en begränsningsregel även för förmögenhetsskatten på bostaden. Förslaget till utformningen är på remiss. Givetvis bär det en tydlig prägel av att lappa på ett i grunden felaktigt system - att beskatta boendet som om det var vilket tillgängligt sparkapital som helst.

Bohusläns riksdagsledamöter från alla partier, begär att skatten skall frysas på 2002 års taxeringsvärden. Samtliga partier i (s)-ledda Värmdö kommun begär samma sak. Ju närmare verkligheten politikerna sitter desto tydligare ser de hur mycket denna skatt på bostaden förstör.

SRF:s krav är att förmögenhetsskatten på boende skall bort helt. Se i en ren fastighetsskatt till fastighetens bruksvärde för den som bor året runt. Låt också kommunerna få tillbaka fastighetsbeskattningen. Det är de som arbetar med den samhällsservice som närmast berör boendet.

BA

European Small Islands Network, 3:e konferensen, på Irland

SRF ingår i ett nätverk av nationella organisationer för befolkningen på mindre öar. Alltså öar som inte själva utgör egna regioner. Övriga deltagare i nätverket är Finland, Danmark, Skottland, Irland och Frankrike (Bretagne). Syftet är tvåfaldigt. Dels att påverka EU:s institutioner i frågor som är viktiga för de små öarna och dels att stimulera och inspirera varandra genom att jämföra hur man kan arbeta med "ö-frågor" i olika länder.

Nätverket startade på svenskt initiativ med en första konferens på Möja 2001. Den 11-13 september var det dags för den 3:e årliga konferensen. Utöver de etablerade deltagarna deltog också en representation från de små grekiska öarna där ett nybildat nationellt nätverk finns.

Mötet var på den minsta av de tre Aranöarna på den Irländska västkusten, Inishere med 300 invånare. Närmare 100 ö-bor från hela Europa var samlade.

Bland de centrala frågorna som behandlades på konferensen fanns:

- Behovet av samarbete med CPMR - de större öarnas lobbyorganisation

- Behovet av information inför besluten beträffande kommande strukturfondsperiod. Det är bland annat nya allianser mellan befolkningar i områden med permanenta handikapp såsom att bo på en ö, eller i utsatta bergstrakter eller i speciellt glest befolkade områden.
- Ett speciellt problem är den snäva definition av bebodda öar som EU:s statistikkontor har ställt upp. Finland är det enda land som protesterat mot detta.
- Ungdomsfrågorna tog stort utrymme. Ungdomar från alla länderna var inbjudna till mötet. Mer om resultatet redovisas separat nedan.
- En gemensam Interreg IIIc ansökan var förberett inför mötet. Projektet syftar till ett ökat utbyte av erfarenheter mellan de olika ländernas öområden. Speciella jämförelser skall ske kring ett antal angelägna frågor. Irland skall ansvara för projektet men det kan skapa nya resurser åt alla de sökande länderna.
- ESIN:s framtida utveckling diskuterades och beslut togs om att etablera en mer fast organisation med en medlem per land. Två arbetsgrupper bildades med tre länder i varje grupp. En för arbete med stadgar m.m., där Sverige ingår och en som ska ta fram ny verksamhetsplan.

Till mötet kom den irländske ministern för landsbygdsfrågor, Éamon Ó Cuiv. Han var väl insatt i öarnas problematik och höll ett mycket inspirerat anförande. Beträffande de små öarnas situation inför nästa strukturfondsperiod efter 2006 kommer han att arbeta för att den statistiska definition som nu föreligger ändras. Annars försvinner 70% av Irlands öar ur fondsynpunkt. 90% av Sveriges öar är i farozonen.

Mötet antog några resolutioner, bland annat:

1. EU kommissionen måste ompröva kriterierna för definition av en ö i officiell statistik så att alla permanent bebodda öar räknas oavsett öns storlek, antal invånare eller avstånd från fastlandet.
2. EU kommissionen måste införa riktlinjer om ett program inom strukturfonderna, efter 2006, för de små öarna.
3. EU kommissionen måste införa möjligheter till avvikelser i statsstödreglerna där dessa negativt påverkar en uthållig utveckling på de små öarna.

Ö-konferens under Irlands ordförandeskap i EU

Ministern Éamon Ó Cuiv inbjöd till en kommissionsarrangerad ö-konferens i maj 2004 när Irland är ordförandeland för EU. Han såg gärna att ESIN deltog i planeringen inför denna. Som ministern sade "en konferens bestående av bara politiker blir inte lyckad, där måste också finnas öbor för att öka förståelsen för de speciella problem som råder".

Blir detta verklighet är det en stor möjlighet för ESIN att visa upp de små öarnas situation för EU-kommissionen och parlamentet.

I senare information har konferensen vidgats till att omfatta även de glest befolkade regionerna samt befolkningen i bergsorådena.

Sverige ordförandeland i ESIN

Vid mötet på Aranöarna valdes SRF:s ordförande, Bengt Almkvist, till ordförande i ESIN för kommande verksamhetsår. Sekretariatet åtog sig "Irish Islands Federation" att hålla.

ESIN 2004

Nästa år har Skottland erbjudit sig att stå värdar för den 4:e årliga konferensen. Den planeras till ön Eigg med bara 67 invånare i södra delen av inre Hebriderna.

BA

SRF ansöker om 1 000 000 kr i verksamhetsbidrag för 2004

Vid en uppvaktning under våren på Näringsdepartementet hos statsrådet Ulrica Messing framförde SRF ett behov om ett ökat årligt anslag om 1 miljon kronor per år.

Det är av största vikt för att vi ska kunna driva en demokratisk riksorganisation med ekonomiskt svaga medlemsföreningar samt kunna delta i många av de sammanhang där skärgårdsfrågor behandlas. Skärgården bildar inte någon enhetlig region. Vi är ofta bara en liten del av en kustkommuns invånarantal och har svårt att klara ett nationellt arbete.

Regeringen stödjer SRF verksamhet med 500 000 kr årligen sedan några år tillbaka. Detta har givit oss möjlighet att bedriva vår verksamhet med viss uthållighet. Men det är dyrt att träffas på styrelsemöten i en riksorganisation där medlemsföreningarna sträcker sig från Luleå till Kosteröarna. Genom anslaget har SRF nu möjlighet att ha en förbundssekreterare anställd på deltid. Men resurserna räcker inte för våra nuvarande grundläggande kostnader.

I ansökan pekar SRF på flera viktiga områden. Det är framför allt betydelsen av att stärka det inre arbetet som poängteras. Det gäller att överföra kunskaper mellan olikaskärgårdsområden. Att visa hur gemensamma problem kan angripas på olika vis.

SRF är idag en viktig kunskapsbank om skärgårdsfrågor. Vi anlitas också allt mer i olika sammanhang av myndigheterna. Det är en viktig uppgift som också tar allt mer tid. Ytterligare en viktig del är också kontakter med riksdagspolitiker för att föra fram viktiga frågor för skärgårdsborna. Här arbetar vi sedan några år med en skärgårdsgrupp av intresserade riksdagsledamöter från alla partier som vi dessutom försöker träffa regelbundet.

BA

Mera boendefrågor

SRF publicerade hösten 2002 en "Vitbok om boende i skärgården". Den har haft en strykande åtgång men finns också på vår hemsida. Där visar vi att boendefrågorna inte bara är beskattning. Det är också frågor kring konkurrensen om bostäder, möjligheten att genom klok planering ge den bofasta befolkningen ett stöd. Det är problemen kring en allt mer smalspårig syn på strandskyddet. Men också bristen på vanliga bostäder med hyresrätt.

SRF kommer att mer aktivt följa och stödja arbetet kring hur man kan skapa nya bostäder med hyresrätt i skärgården. Flera projekt kring detta pågår. Bland annat av SIKO i Stockholms skärgård och av Leader+ programmet Carpe Mare i Bohuslän.

Den 24 oktober ordnade Glesbygdverket ett mycket välmatat temamöte kring plan- och bofrågor i skärgårdarna. Nyckelfrågor är de restriktioner och möjligheter som finns för bostadsplanering. Den nu sittande PBL utredningen måste bättre borde uppmärksamma skärgårdsproblematiken var en av slutsatserna. Vi återkommer med referat från mötet.

BA

Frivillig boplikt

En förening för "Helårsboende och Frivillig boplikt" har startat på Resö i norra Bohuslän. Det handlar om att visa på möjligheterna med frivilliga kommunala lösningar i planarbetet för att skapa nya områden som verkligen går till permanentboende. Man är också tydlig i sitt budskap att bostaden är en social rättighet, inte bara en handelsvara på marknadens villkor.

Du som vill veta mer kontakta marie.svahn@spray.se eller per telefon 0525-25487.

Remiss om Glesbygdverket "Mot en ny landsbygdspolitik"

Glesbygdverket, GBV, har nu funnits i 10 år och en utvärdering är gjord. SRF har i sitt remissvar över rapporten pekat på de två stora system som påverkar utvecklingen tydligast. Främst kommer Sveriges medlemskap i EU. De regionalpolitiska insatserna styrs av spelreglerna i t.ex. strukturfonderna. Tack vare dessa har nya förutsättningar skapats för landsbygden. Resurser har tillförts och inte minst ett nytt synsätt som ökat delaktigheten i processen. Tidigare var det enskilda statliga myndigheter som hanterade resurserna. Nu finns bredare partnerskap och påverkansmöjligheter.

Jordbrukspolitikens utformning har också varit en klar fördel för jordbruket på marginella marker. Idag hade troligen många av dessa vuxit igen i den gamla nationella politiken. Men EU:s system diskvalificerar ingen brukare.

Ytterligare en aspekt på hur EU-medlemskapet tvingar fram ett synsätt i samhällsplaneringen är intresset för att människor medverkar i processen kring den framtida utvecklingen. När EU inbjöd till medverkan i "integrerad kustzonförvaltning" för några år sedan, avstod svenska myndigheter från att delta. Den gamla kulturen av myndighetsutövning och fasta regler passade inte in. Ett exempel på det nya synsättet är diskussionen kring ett blivande marint reservat i norra Bohuslän. Centrala myndigheter var inte speciellt intresserade av dialog med boende och brukare. Efter trögt arbete från kommun och län lyckades man dock nå beslut om en integrerad förvaltning som accepteras i bygden.

Förhoppningsvis kommer EU-medlemskapet att gradvis föra in ett synsätt i samhällsplanering som innehåller mer av dialog, lyssnande och experimenterande än man vågat tidigare.

Nationella prioriteringar

Genom införande av Lokala Arbetsmarknadsregioner och beslutet att samla nationella resurser till regionernas tillväxtavtal har man övergivit landsbygdsperspektivet och ambitionen att utjämna olikheter mellan olika områden. Landsbygden blir en del i en region där planering är inriktad på tillväxtfrågor och rörlighet i arbetsmarknaden. Pendling till ett arbete blir ett viktigt mått för planeringen.

Detta är en återvändsgränd. Man uppmärksammar inte det egna företagandet, lokala strukturer och möjligheter till initiativ baserade på bygdernas förutsättningar. Kommunindelningen är ett annat problem. Värmdö till exempel är en utpräglad pendlarkommun, men där bor många ute på öarna som aldrig ingår i någon gemensam arbetsmarknad i Stockholm. De regionala tillväxtprogram som vi sett kan inte beskyllas för att intressera sig för gles- och landsbygdens frågor. Ett sådant exempel finns i t.ex. Stockholms län som överhuvud taget inte behandlar skärgårdens frågor och problem. Länsmyndigheterna tycker att det är betydligt mer intressant att arbeta med tillväxtfrågor och moderna branscher.

Glesbygdens röst

Glesbygdverket har lyckats att med information och ihärdighet få ut kunskaper om angelägna frågor kring boende, arbete och service. Skärgårdarnas Riksförbund har tidigt begärt att statliga myndigheter måste vara mer öppna och lära sig samverka i frågor som gäller deras verksamhet i skärgårdarna. Ett sådant informationsutbyte har Glesbygdverket uppnått i det Nationella Skärgårdsforum som regelbundet samlar ett antal centrala myndigheter. Det är ett bra initiativ.

SRF tycker...

att En politik för landsbygdens utveckling behöver formuleras. Landsbygden har utvecklingsmöjligheter kring boende, arbete och service som bör ingå.

att det är bra om Glesbygdverket byter namn till Landsbygdverket.

att det är dåligt om verket flyttas till Jordbruksdepartementet. Placeringen inom Näringsdepartementet fångar bättre områden som måste behandlas kring arbete, företagande, boende, kommunikationer och service. Jordbruksverket är mer ett "enfrågeverk" kan sätta fel prägel på arbetet.

att det inte behövs en ny större landsbygdutredning. Det handlar mer om att utnyttja den kunskap som finns och omsätta den i politiska målsättningar. Skall strukturen kring dessa frågor utredas gäller det mer om hur Sverige bäst skall hantera jordbrukspolitiken och hur ansvaret för strukturfonderna skall fördelas.

att vi är positiva till förslaget om verkets uppdrag i framtiden, "att verka för goda levnadsförhållanden och utvecklingsmöjligheter för glesbygds- och landsbygdsbefolkningen i olika delar av landet".

att vi är positiva till utredningens förslag om geografiska prioriteringar. Utgångspunkten med gleshet som speciell förutsättning måste dock kombineras med en skrivning om speciell hänsyn till områden med permanenta handikapp. Ett sådant handikapp gäller en bebodd ö utan fast landförbindelse.

BA

Nätverk för skärgårdskommuner

Ett möte om boendefrågor i skärgården ordnades av Värmdö kommun med skärgårds engagerade kommunalrådet Lars Bryntesson den 21-22 augusti. Där insåg ett antal skärgårdskommuner behovet av att samarbeta. Man bildade ett nätverket för utbyte av information men också möjligheten av gemensamma uppvaktningar av regeringen. En årlig träff skall ordnas. Nästa möte blir på Tjörn efter 26-27.8 2004. Bakom initiativet står politiker från bland annat Karlskrona, Nyköping, Norrtälje, Tjörn, Värmdö och Östhammar. Bland aktuella frågor finns boende- och beskattningsfrågor, planeringsförutsättningar med hänsyn till utvecklat permanentboende, kommunikationer och fraktmöjligheter.

BA

Finskt skärgårdsprogram 2003-2006

I Finland finns den parlamentariska Skärgårdsdelegationen under Inrikesministeriet som har tagit fram ett program för att utnyttja sjöar, hav, öar och strandområden för att stödja landsbygdens utveckling i skärgården, på kusten och i insjöar. Finland är Europas skärgårds- och sjörikaste land säger man och programmet berör nästan alla kommuner i landet. 40 kommuner har en del skärgård och 14 ligger i enbart skärgårdsområdet. Programmet gäller inte det självstyrande Åland.

Här gäller helt andra tongångar än i Sverige. Vad sägs om "Strandzonen kan mer än hittills utnyttjas för sådana ändamål som håller landsbygden levande som till exempel byggande av stadigvarande bostäder och fritidsbostäder...." eller "att säkerställa tillräcklig nybyggnad av stugor" eller "att höja byggnadsrätterna till 250 m² för möjlighet till modernt andraboende med förråd, bastu och båthus...."

Programmet innehåller förslag till 52 åtgärder som alla är förtecknade. Det gäller allt från statliga jobb, EU:s strukturpolitik efter 2006, pendlingsfrågor, mm. Till och med ett förslag att flytta skolornas sommarlov till slutet av augusti vilket skulle förlänga turistsäsongen. Läs mer på www.intermin.fi/julkaisut

BA

Young Islanders, ungdomar från småöar bildar europeiskt nätverk

I mitten av september fick fyra svenska ö-ungdomar chansen att medverka vid European Small Islands Network möte på Aranöarna, Irlands. 22 ö-ungdomar från sex länder som

samlades där. Från Sverige deltog Emelie Rutgersson – Styrso i Göteborgs södra skärgård, Emil Bergström – Kallsö i Sankt Anna, Rikard Widlund – Vinön i Hjälmaren och Joel Nordstedt – Söderöra i Roslagen. Mötet var till stor del finansierat av Irländska Leargas.

Målet för mötet var att lägga grunden för ett nätverk för ungdomar från små öar i medlemsländerna Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Skottland och Sverige. Mötet var i tre dagar varvat med studiebesök och utflykter på de tre Aranöarna. Efter livliga diskussioner kom vi fram till följande.

- Att starta ett ungdomsnätverk ”Young European Islanders Network”
- Vi vill hjälpa ungdomar med de problem som kan uppstå om man bor på en ö.
- Vi vill sprida medvetenhet om de positiva sidor som det finns med att bo på en ö.
- Vi vill kunna påverka beslutsmakarna mer.
- Vi vill hjälpa ö-ungdomar med studentutbyten besök för att lära oss mer om andra öar.
- Vi vill utväxla nya idéer såväl som att bevara lokala traditioner, språk och kultur.
- Vi vill marknadsföra öarna och uppmuntra ungdomar att stanna på dem.

En kontaktgrupp med deltagare från alla länder har satts ihop för att så småningom få igång nätverket. Kontaktpersoner ifrån Sverige är Emelie Rutgersson och Joel Nordstedt.

För att klara kommunikationen mellan alla intresserade ska en hemsida upprättas för att underlätta för kontaktgruppen. Mesta arbetet blir med e-post. Vi hoppas på att kunna sända ut ett nyhetsbrev med jämna mellanrum. Vi vill skapa kontakter med de nationella skärgårdsföreningarna, ESIN och lokala makthavare och övriga intresserade.

Joel Nordstedt

Svenskt ungdomsnätverk

En första start med ungdomsarbetet är att aktivera svenska skärgårdsungdomar. Ett första steg är att samla intresserade ungdomar i landet. Där kan vi behandla de frågor vi tycker är viktiga och vara en kontakt med det Europeiska nätverket. Vi hoppas att SRF och dess föreningar kan hjälpa oss i bildandet av en sådan förening och att det finns många intresserade ö-ungdomar som vill arbeta med detta.

Du som är intresserad av dessa frågor, kontakta mig, så att vi kan få ihop en arbetsgrupp.

Joel Nordstedt, Söderöra, 760 17 Blidö, 0176-851 17, 070-341 88 40, sodorora@hotmail.com

Förbundssekreteraren sjukskruven

Ann-Marie Nordström är sjukskruven under hösten. Under den tiden fördelas arbetet på flera personer. För kontakt med SRF vänd er till en ledamot i arbetsutskottet. Adresserna nederst.

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

e-post info@skargardsborna.org

Styrelsens arbetsutskott

Ordförande Bengt Almkvist
Missjö, 614 98 Sankt Anna 0121-521 22
bengt.almkvist@sanktanna.com

Vice ordförande Kjell Björkqvist
Styrso Hamnväg 18, 430 84 Styrso 031-97 17 20
kjell.bjorkqvist@stadshuset.goteborg.se

Kassör Anne Forslund
Styrsvik, 130 38 Runmarö 08-571 523 56
anne@rlh.se

ledamot Mats Ohlsson
Marsö, 572 95 Figeholm 0491-360 60
mats.ssf@telia.com